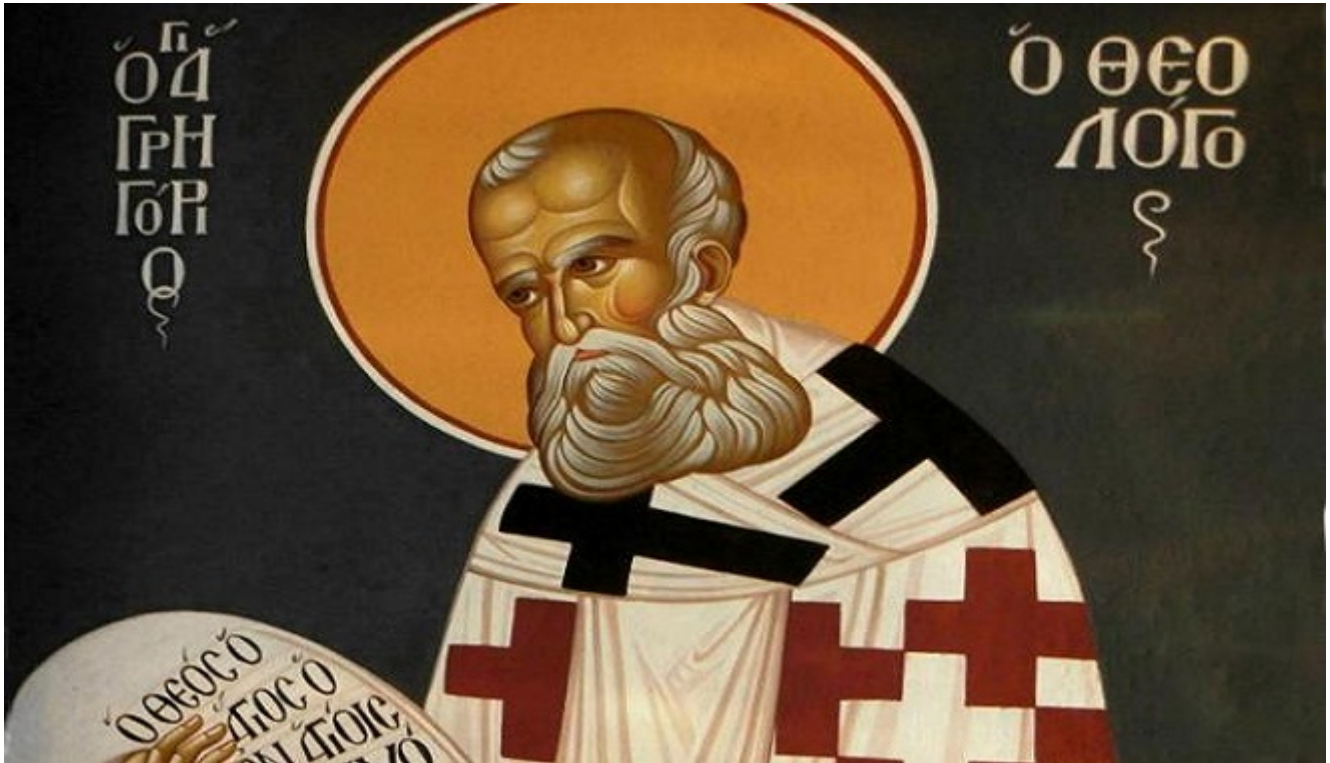

Ο αγωνιστής της ειρήνης Γρηγόριος ο Θεολόγος

[Ορθοδοξία](#) / [Θεολογία](#)

[Σοφία Μπεκρή, φιλόλογος-θεολόγος](#)

«Ειρήνη φίλη, το γλυκύ και πράγμα και όνομα.» Έτσι αποκαλεί σε έναν από τους λόγους του ο Γρηγόριος ο Θεολόγος την ειρήνη: φίλη, δηλαδή αγαπημένη. Και συνεχίζει: «Ειρήνη φίλη, το εμόν μελέτημα και καλλώπισμα.» Αποκαλεί επομένως την ειρήνη όχι μόνον αγαπημένη αλλά και στολίδι και φροντίδα.

Πράγματι, ο Γρηγόριος δεν υπήρξε μόνον μέγας Θεολόγος αλλά και θερμός αγωνιστής της ειρήνης. Ιδιαίτερα ευαίσθητη φύση ο ίδιος πληγωνόταν από τις έριδες που συντάρασαν τότε το σώμα της Εκκλησίας, είτε αυτές προέρχονταν από αιρετικούς είτε προέρχονταν από ομονοούντες! Συνέταξε έτσι τρεις εξαίρετους «Ειρηνικούς λόγους», που συνιστούν ένα αληθινό διαμάντι τόσο για την υπέροχη γλώσσα όσο και για το βαθύ τους περιεχόμενο. Αυτός ο κατ' εξοχήν ήπιος και φιλερήμων Πατέρας αγωνίστηκε με όλες του τις δυνάμεις για την αποκατάσταση της διαταραγμένης εκκλησιαστικής ενότητας και ειρήνης, θυσιάζοντας την προσωπική του ηρεμία. Εφάρμοσε έτσι αυτός πρώτος τον δικό του λόγο: «Πράξις θεωρίας επίβασις», που σημαίνει ότι από την πράξη προχωράμε

στην θεωρία (<Θεός + ορώ)!

Εφ' όσον λοιπόν ο Θεός μας είναι «Θεός της ειρήνης», εμείς τα παιδιά Του, που είμαστε πλασμένα κατ' εικόνα Του, οφείλομε να είμαστε τέκνα φωτός και ειρήνης, για να ομοιάσωμε στον Πατέρα μας και να πετύχωμε το καθ' ομοίωση. Και όπως θα 'λεγε και ο Αριστοτέλης: γινόμαστε αγαθοί μέσα από αγαθές ενέργειες. Άρα, ειρηνικοί γινόμαστε πράττοντες ειρηνικά έργα. Έτσι, γινόμενοι ειρηνοποιοί, προσεγγίζουμε Αυτόν που είναι η «ειρήνη ημών», τον Θεό.

Ὁ ἍΓΙΟΣ ΠΑΓΩΒΟΣ

Ὁ ΘΕΟΛΟΓΟΣ

ΧΕΙΡ ΙΩΑΝΝΗ
ΛΑΜΠΑΡΑΣ

Επειδή όμως ο μισόκαλος και εχθρός της ειρήνης διάβολος φθόνησε τους «φύσει» ειρηνικούς ανθρώπους και τους οδήγησε έξω από τον Παράδεισο της ειρήνης και της αγάπης με τον Θεό, η έκπτωσή τους έφερε όλα τα δεινά, έριδες, μίση, αλληλοσκοτωμούς, φυσικές καταστροφές, ασθένειες, θλίψεις, και εν τέλει τον θάνατο.

Ιδού πως παρουσιάζει ο Γρηγόριος τις οδυνηρές συνέπειες της εξόδου της ειρήνης από την ζωή του ανθρώπου και τις επιπτώσεις της για όλη την ανθρωπότητα: «πατρίδες ανιστάμενοι και μυριάδες πίπτουσαι, και κάμνουσα γη τοις αίμασι και τοις πτώμασι». Και η αιτία δεν είναι άλλη από την «ημετέραν κακίαν και την επικρατούσαν κατά τής Τριάδος ασέβειαν». Πάνω όμως και πέραν όλων αυτών των δεινών «τοσοῦτον ουδέν, ὅσον ειρήνη δεδιωγμένη, και η της εκκλησίας ευπρέπεια περιηρημένη (αρπαγμένη/αφαιρεμένη) και η τάξις ανεστραμμένη». Πόσο αλήθεια ομοιάζουν οι καταστάσεις αυτές που περιγράφει ο Γρηγόριος στην εποχή του με την σημερινή πραγματικότητα, που και πάλι η ειρήνη έχει χαθή τόσο στον έξω κόσμο όσο και στην Εκκλησία!

Και συνεχίζει ο Γρηγόριος με μια θλιβερή διαπίστωση: «ηνίκα επολεμούμεθα, τοις διωγμοίς ρωσθέντες και συναχθέντες, ηνίκα συνήχθημεν, διελύθημεν»: όταν πολεμούμασταν από τους εχθρούς της πίστεως ήμασταν συνηγμένοι και υγιείς, τώρα που συναχθήκαμε διαλυθήκαμε! Επομένως, «ράον είναι δυσπραγίαν ενεγκείν, ή ευπραγίαν διασώσασθαι»: είναι ευκολώτερο να υπομένει κανείς την δυστυχία, παρά να διασώση την ευτυχία!

Και προβληματίζεται πάλι, όταν συνειδητοποιεί ότι οι εχθροί προς χάριν του κακού ειρηνεύουν, «ημάς δε ασυνθέτους και ασυνδέτους, και μήποτε δύνασθαι εις ταυτόν ελθείν (=ενώ εμείς δεν μπορούμε να συνεργαστούμε, να συνδεθούμε και να έλθουμε σε ενότητα), μηδέ τινα λόγον φανήναι της νόσου ταύτης θεραπευτήν» (φαίνεται να μην υπάρχει κάποιος λόγος για να θεραπεύση αυτήν την νόσον).

Ως νόσος παρουσιάζεται, λοιπόν, από τον Γρηγόριο η διχόνοια μέσα στο ίδιο το σώμα της Εκκλησίας και «πολλά τα της διαστάσεως υπεκκαύματα, μικρά δε ή μηδόλως της ομονοίας φροντίζουν». Χειρότερη πάντως και από τα εναύσματα («υπεκκαύματα») που τροφοδοτούν τις διαστάσεις, ώστε να γίνονται μεγαλύτερες, είναι η παντελής έλλειψη φροντίδος για την ομόνοια!

«Και το αίτιον τι;» αναρωτιέται και πάλι ο Γρηγόριος. «Φιλαρχία, φιλοχρηματία, φθόνος, μίσος, υπεροψία ή τι των όσα μηδέ τους αθέους ορώμεν πάσχοντας». Σαφής η νύξη του Γρηγορίου ότι οι ομόδοξοι πάσχουν από τα ίδια και χειρότερα πάθη, όπως και οι αλλόδοξοι ή οι άθεοι!

Γιατί, όμως, «οι της αγάπης (άνθρωποι) ούτω μισούμεν τε και μισούμεθα; Και οι της ειρήνης πολεμούμεν ακήρυκτά τε και ακατάλλακτα; Και οι του ακρογωνιαίου διιστάμεθα; Και οι της πέτρας σειόμεθα; Και οι του φωτός εσκοτίσμεθα; Και οι του λόγου τοσαύτης εσμέν σιγής, ή αλογίας, ή παραπληξίας, ή ουκ οίδα ο τι και ονομάσω μεστοί;» διαπιστώνει και πάλι με θλίψη και συντριβή ο Γρηγόριος.

Είναι, μάλιστα, τόσο μεγάλος ο οίστρος για το κακό («φιλοτιμία του κακού») και τόσο άγρια η χαρά της καταστροφής («ηδόμεθα δαπανώμενοι»), ώστε ούτε λόγος, ούτε σύμμαχος, ούτε φίλος, ούτε ιατρός, ούτε παραστάτης άγγελος, ούτε ο ίδιος ο Θεός δεν μπορεί να τους αποτρέψη, την φιλανθρωπία του οποίου απέκλεισαν.

Επειδή, όμως, δεν μπορεί να βλασφημείται δι' ημάς, τους πιστούς, ο λόγος του Κυρίου, ο ταπεινός Γρηγόριος σπεύδει να γίνη «εγγυητής της ειρήνης» και καλεί πάντας σε ανάνηψη και μάλιστα σύντομα, πολύ δε περισσότερο, αφού και ο ίδιος ο Κύριός μας είναι ειρηνοποιός και μακαρίζει τους ειρηνοποιούς (Ματθ., Ε' 9) και ο Απόστολος Παύλος με την σειρά του εφιστά την προσοχή στην τήρηση της ενότητος του πνεύματος εν τω συνδέσμω της ειρήνης (Εφεσ., Δ', 3).

Χρειάζεται, λοιπόν, να παύσωμε την «άγαν φιλονεικίαν» και να «αιδεσθώμεν (σεβαστούμε) το δώρον του ειρηνικού (θεού), την ειρήνην,», την οποία μας άφησε ο Κύριος, όταν έφυγε από την γη («ειρήνην την εμήν αφήμι υμίν»). «Ένα πόλεμον ειδώμεν, τον κατά της αντικειμένης δυνάμεως», προτρέπει ο Γρηγόριος. «Συγχωρήσωμέν τι μικρόν, ίνα το μείζον λάβωμεν, την ομόνοιαν. ηττηθώμεν, ίνα νικήσωμεν». Όπως και οι παλαιστές, λέει ο Γρηγόριος, με το να προσποιούνται ότι πέφτουν κάτω ξεγελούν τον αντίπαλο και τελικά τον νικούν, έτσι και εμείς, ας κάνουμε μικρές παραχωρήσεις, όχι στην πίστη μας αλλά στα πάθη μας, προκειμένου να τύχουμε του ελέους του μεγάλου μας κριτού!

Ας γίνη ο διακαής αυτός πόθος του μεγάλου αγωνιστού για την ειρήνη Γρηγορίου και σημερινός δικός μας πόθος, αδελφοί μου. Να ειρηνεύσωμε πρώτα με τον Θεό και έπειτα «εν εαυτοίς και εν αλλήλοις», ώστε με την βοήθεια του Θεού αλλά και την δική μας συνεργασία να διαλύσωμε τα μίση και τις διχόνοιες που ταλανίζουν και το σώμα της Εκκλησίας, ως μη ώφειλε, και ολόκληρη την ανθρωπότητα που ταλαιπωρείται αμετανόητη από τους εχθρούς της ειρήνης και της αγάπης. Καιρός να ανανήψωμεν και να αγωνιστούμε επί τέλους για την απόκτηση της

φιλόνηθρωπης ειρήνης προς δόξαν του δωρεοδότη της Θεού και προς τιμήν του ειρηνοποιού Του Αγίου!

Πηγή: Γρηγορίου Θεολόγου, Λογ. ΚΒ', Ειρηνικός Β' (PG 35, 1132-1152

<https://bit.ly/3RnvQGt>